

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Γενικό Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 161/21
Λουξεμβούργο, 22 Σεπτεμβρίου 2021

Απόφαση στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-639/14 RENV, T-352/15 και
T-740/17
ΔΕΗ κατά Επιτροπής

Το Γενικό Δικαστήριο ακυρώνει τις αποφάσεις με τις οποίες η Επιτροπή διαπίστωσε ότι διαιτητική απόφαση που καθόρισε το φερόμενο ως προτιμησιακό τιμολόγιο προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας δεν συνεπαγόταν τη χορήγηση πλεονεκτήματος στην εταιρία παραγωγής αλουμινίου Μυτιληναίος

Η Επιτροπή όφειλε να εξετάσει επιμελώς, επαρκώς και πλήρως την ενδεχόμενη ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης προβαίνοντας σε σύνθετες οικονομικές και τεχνικές εκτιμήσεις

Η Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού ΑΕ (στο εξής: ΔΕΗ), παραγωγός και προμηθευτής ηλεκτρικής ενέργειας που εδρεύει στην Αθήνα και ελέγχεται από το Ελληνικό Δημόσιο, και ο μεγαλύτερος πελάτης της, η εταιρία Μυτιληναίος ΑΕ - Όμιλος Επιχειρήσεων, πρώην Αλουμίνιον της Ελλάδος ΒΕΑΕ, με έδρα στο Μαρούσι (στο εξής: Μυτιληναίος), εμπλέκονται σε μακρά αντιδικία σχετικά με το τιμολόγιο προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας που επρόκειτο να αντικαταστήσει το προνομιακό τιμολόγιο που ίσχυε για τη Μυτιληναίος και είχε προκύψει από συμφωνία υπογραφείσα το 1960, η οποία όμως έληξε το 2006.

Στο πλαίσιο συνυποσχετικού διαιτησίας που υπέγραψαν στις 16 Νοεμβρίου 2011, οι δύο διάδικοι συμφώνησαν να αναθέσουν την επίλυση της διαφοράς τους στη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (στο εξής: ΡΑΕ), στην οποία έχει συσταθεί, δυνάμει ελληνικού νόμου, μόνιμη διαιτησία (στο εξής: διαιτητικό δικαστήριο).

Με απόφαση της 31ης Οκτωβρίου 2013 (στο εξής: διαιτητική απόφαση), το διαιτητικό δικαστήριο καθόρισε το τιμολόγιο προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας για τη Μυτιληναίος (στο εξής: επίμαχο τιμολόγιο). Η αγωγή ακύρωσης που άσκησε η ΔΕΗ κατά της διαιτητικής αυτής απόφασης απορρίφθηκε από το εφετείο Αθηνών.

Στο πλαίσιο αυτό, η ΔΕΗ κατέθεσε δύο καταγγελίες ενώπιον της Επιτροπής, υποστηρίζοντας ότι αρχικώς η ΡΑΕ και στη συνέχεια το διαιτητικό δικαστήριο χορήγησαν στη Μυτιληναίος παράνομη κρατική ενίσχυση, στο μέτρο που το επίμαχο τιμολόγιο την υποχρέωνε να προμηθεύει στη Μυτιληναίος ηλεκτρική ενέργεια σε τιμή χαμηλότερη από το κόστος της και, επομένως, από την τιμή της αγοράς. Με έγγραφο της 12ης Ιουνίου 2014, υπογεγραμμένο από προϊστάμενο μονάδας της γενικής διεύθυνσης (ΓΔ) Ανταγωνισμού (στο εξής: επίδικο έγγραφο), η Επιτροπή ενημέρωσε τη ΔΕΗ ότι η καταγγελία που είχε υποβάλει τέθηκε στο αρχείο. Κατά την Επιτροπή, το επίμαχο τιμολόγιο δεν συνιστούσε κρατική ενίσχυση καθόσον δεν πληρούνταν τα κριτήρια του καταλογισμού και του πλεονεκτήματος και, ως εκ τούτου, παρείλκε η κίνηση της επίσημης διαδικασίας έρευνας του άρθρου 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ.

Κατόπιν του εγγράφου αυτού, η ΔΕΗ άσκησε ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου προσφυγή, η οποία πρωτοκολλήθηκε με τον αριθμό T-639/14, με αίτημα την ακύρωση της περιεχόμενης στο εν λόγω έγγραφο απόφασης να τεθούν οι καταγγελίες στο αρχείο.

Κατά τη διάρκεια της ως άνω διαδικασίας, η Επιτροπή, με απόφαση της 25ης Μαρτίου 2015 ¹ (στο εξής: πρώτη προσβαλλόμενη απόφαση), προέβη στην ανάκληση και αντικατάσταση του επίδικου

¹ Απόφαση C(2015) 1942 final, της 25ης Μαρτίου 2015 [Υπόθεση SA.38101 (2015/NN) (πρώην 2013/CP) - Ελλάδα - Εικαζόμενη κρατική ενίσχυση προς την Αλουμίνιον Α.Ε. με τη μορφή τιμολογίων ηλεκτρικής ενέργειας κάτω του κόστους κατόπιν διαιτητικής απόφασης].

εγγράφου. Με την απόφαση αυτή έκρινε ότι η διαιτητική απόφαση δεν συνεπαγόταν τη χορήγηση κρατικής ενίσχυσης υπέρ της Μυτιληναίος, με το σκεπτικό ότι η οικειοθελής εκ μέρους της ΔΕΗ υπαγωγή της διαφοράς σε διαιτησία ισοδυναμούσε με τη συμπεριφορά ενός συνετού ιδιώτη επενδυτή της αγοράς και ότι, ως εκ τούτου, δεν χορηγήθηκε πλεονέκτημα.

Ακολούθως, η ΔΕΗ άσκησε προσφυγή ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, η οποία πρωτοκολλήθηκε με τον αριθμό T-352/15, με αίτημα την ακύρωση της πρώτης προσβαλλόμενης απόφασης.

Με διάταξη της 9ης Φεβρουαρίου 2016, το Γενικό Δικαστήριο απεφάνθη ότι παρείλκε η έκδοση απόφασης επί της προσφυγής στην υπόθεση T-639/14. Εντούτοις, μετά την άσκηση αιτήσεως αναίρεσεως, το Δικαστήριο² αναίρεσε την απόφαση και ανέπεμψε την υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο, όπου πρωτοκολλήθηκε με τον αριθμό T-639/14 RENV.

Στις 14 Αυγούστου 2017, η Επιτροπή εξέδωσε δεύτερη απόφαση (στο εξής: δεύτερη προσβαλλόμενη απόφαση)³, με την οποία κατάργησε και αντικατέστησε τόσο το επίδικο έγγραφο όσο και την πρώτη προσβαλλόμενη απόφαση. Στηριζόμενη σε λόγους πανομοιότυπους με εκείνους που εκτίθενται στην πρώτη προσβαλλόμενη απόφαση, η δεύτερη αυτή απόφαση επιβεβαιώνει ότι η διαιτητική απόφαση δεν συνεπάγεται τη χορήγηση κρατικής ενίσχυσης κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.

Η ΔΕΗ άσκησε εκ νέου προσφυγή ακυρώσεως ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου κατά της δεύτερης απόφασης, η οποία πρωτοκολλήθηκε με τον αριθμό T-740/17.

Αφού αποφάσισε τη συνεκδίκαση των τριών εκκρεμών υποθέσεων, το τρίτο πενταμελές τμήμα του Γενικού Δικαστηρίου δέχεται τις τρεις προσφυγές που άσκησε η ΔΕΗ και ακυρώνει τόσο το επίδικο έγγραφο όσο και την πρώτη και τη δεύτερη προσβαλλόμενη απόφαση (στο εξής, από κοινού: προσβαλλόμενες πράξεις). Με την απόφασή του, το Γενικό Δικαστήριο παρέχει διευκρινίσεις σχετικά με τον χαρακτηρισμό του καταγγέλλοντος ως «ενδιαφερόμενου μέρους» που νομιμοποιείται ενεργητικώς να προσβάλει απόφαση της Επιτροπής περί μη διατύπωσης αντιρρήσεων έναντι κρατικού μέτρου, βάσει του δικαίου των κρατικών ενισχύσεων. Επί της ουσίας, η απόφαση διευκρινίζει επιπλέον το περιεχόμενο της υποχρέωσης που υπέχει η Επιτροπή να εξακριβώσει αν ένα διαιτητικό δικαστήριο που διαθέτει εξουσίες ανάλογες εκείνων ενός τακτικού κρατικού δικαστηρίου χορήγησε πλεονέκτημα, κατά την έννοια του δικαίου των κρατικών ενισχύσεων, καθορίζοντας τιμή προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας η οποία ενδεχομένως δεν αντιστοιχεί στην τιμή της αγοράς.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

Όσον αφορά το παραδεκτό της προσφυγής στην υπόθεση T-740/17, η οποία εξετάστηκε πρώτη, το Γενικό Δικαστήριο επισημαίνει ότι η δεύτερη προσβαλλόμενη απόφαση παράγει δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα έναντι της ΔΕΗ. Πράγματι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η απόφαση με την οποία διαπιστώνεται ότι δεν υφίσταται ενίσχυση και με την οποία η Επιτροπή περατώνει το προκαταρκτικό στάδιο εξέτασης παράγει δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα και έναντι του ενδιαφερόμενου μέρους. Συναφώς, το Γενικό Δικαστήριο προσθέτει ότι η ΔΕΗ, στο μέτρο που υποστήριξε ότι το επίμαχο τιμολόγιο αποτελούσε ενίσχυση απαγορευόμενη από το άρθρο 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, η οποία έθιγε τα οικονομικά συμφέροντά της, έχει την ιδιότητα του «ενδιαφερόμενου μέρους», κατά το άρθρο 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ και το άρθρο 1, στοιχείο η', του κανονισμού για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου 108 ΣΛΕΕ⁴, το οποίο εμποδίζεται, λόγω των προσβαλλόμενων πράξεων με τις οποίες τέθηκαν οι καταγγελίες του στο αρχείο, να υποβάλει τις παρατηρήσεις του στο πλαίσιο επίσημης διαδικασίας έρευνας.

² Απόφαση της 31ης Μαΐου 2017, ΔΕΗ κατά Επιτροπής (C-228/16 P).

³ Απόφαση C(2017) 5622 final, της 14ης Αυγούστου 2017 [Υπόθεση SA.38101 (2015/NN) (πρώην 2013/CP) - Ελλάδα - Εικαζόμενη κρατική ενίσχυση προς την Αλουμίνιον Α.Ε. με τη μορφή τιμολογίων ηλεκτρικής ενέργειας κάτω του κόστους κατόπιν διαιτητικής απόφασης].

⁴ Κανονισμός (ΕΕ) 2015/1589 του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2015, περί λεπτομερών κανόνων για την εφαρμογή του άρθρου 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ 2015, L 2015, σ. 9).

Επομένως, η προσφυγή της ΔΕΗ είναι παραδεκτή, καθόσον αποσκοπεί στη διαφύλαξη των διαδικαστικών εγγυήσεων των οποίων θα τύγχανε, ως ενδιαφερόμενο μέρος, αν είχε κινηθεί η επίσημη διαδικασία έρευνας βάσει του άρθρου 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ. Συναφώς, το Γενικό Δικαστήριο διευκρινίζει ότι οι λόγοι ακυρώσεως που προβάλλει η ΔΕΗ αποβλέπουν πράγματι στο να καταδειχθεί η ύπαρξη αμφιβολιών⁵ ή σοβαρών δυσχερειών λόγω των οποίων θα έπρεπε η Επιτροπή να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας.

Όσον αφορά το ουσιαστικό ζήτημα αν η Επιτροπή έπρεπε να διατηρεί αμφιβολίες ή να αντιμετωπίζει σοβαρές δυσχέρειες κατά την αξιολόγηση των καταγγελιών της ΔΕΗ, το Γενικό Δικαστήριο απορρίπτει το επιχείρημα της Επιτροπής ότι ένας συνετός ιδιώτης επενδυτής ευρισκόμενος στην κατάσταση της ΔΕΗ θα επέλεγε τη διαιτησία και θα δεχόταν τον καθορισμό του εφαρμοστέου τιμολογίου από διαιτητικό δικαστήριο αποτελούμενο από ειδικούς του τομέα, των οποίων η εξουσία εκτίμησης θα περιοριζόταν από παραμέτρους ανάλογες με εκείνες του συνυποσχετικού διαιτησίας, με συνέπεια, κατά την Επιτροπή, ο καθορισμός του επίμαχου τιμολογίου από το διαιτητικό δικαστήριο να μην μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα τη χορήγηση πλεονεκτήματος στη Μυτιληναίος.

Συναφώς, το Γενικό Δικαστήριο επιβεβαιώνει ότι το διαιτητικό δικαστήριο, αποφαινόμενο βάσει διαδικασίας διαιτησίας προβλεπόμενης από τον νόμο και με την οποία καθορίζεται το τιμολόγιο προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας με νομικά δεσμευτική απόφαση, πρέπει να χαρακτηριστεί ως όργανο που ασκεί εξουσία εμπύπτουσα στη σφαίρα της δημόσιας εξουσίας, λαμβανομένων υπόψη της φύσης του, του πλαισίου εντός του οποίου εντάσσεται η δραστηριότητά του, του σκοπού του, καθώς και των κανόνων στους οποίους υπόκειται και οι οποίοι προβλέπουν ότι οι αποφάσεις του μπορούν να προσβληθούν ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, έχουν ισχύ δεδικασμένου και αποτελούν εκτελεστό τίτλο. Συνεπώς, το διαιτητικό δικαστήριο μπορεί να εξομοιωθεί με τακτικό κρατικό δικαστήριο.

Ωστόσο, λαμβανομένης υπόψη της κατανομής των αρμοδιοτήτων μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων και της Επιτροπής στον τομέα του ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων, τα εθνικά δικαστήρια ενδέχεται να παραβαίνουν τις υποχρεώσεις που υπέχουν από το άρθρο 107, παράγραφος 1, και από το άρθρο 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ και, κατ' αυτόν τον τρόπο, να καθιστούν δυνατή ή να διαιωνίζουν τη χορήγηση παράνομης ενίσχυσης, ή ακόμη και να καθίστανται τα ίδια το μέσο προς τούτο, ζήτημα το οποίο εμπίπτει στην αρμοδιότητα ελέγχου της Επιτροπής.

Επομένως, προκειμένου να μπορέσει να άρει κάθε αμφιβολία ή σοβαρή δυσχέρεια ως προς το ζήτημα αν το καθορισθέν από τη διαιτητική απόφαση τιμολόγιο ενείχε πλεονέκτημα κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, η Επιτροπή ήταν υποχρεωμένη να ελέγξει κατά πόσον ένα κρατικό μέτρο, όπως το εν λόγω τιμολόγιο, το οποίο δεν είχε κοινοποιηθεί, πλην όμως είχε αμφισβητηθεί από καταγγέλλοντα, πληρούσε τα κριτήρια που κατά το άρθρο 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ συνθέτουν την έννοια της κρατικής ενίσχυσης, συμπεριλαμβανομένου του κριτηρίου του πλεονεκτήματος. Ο έλεγχος αυτός απαιτεί σύνθετες οικονομικές εκτιμήσεις, σχετικές ιδίως με τη συμβατότητα του τιμολογίου προς τις συνθήκες συνθήκες της αγοράς.

Πλην όμως, η Επιτροπή, περιορίζοντας την ανάλυσή της στο ζήτημα αν ένας ιδιώτης επιχειρηματίας θα είχε υπαχθεί στη διαιτησία που αποδέχθηκε η ΔΕΗ, ανέθεσε τις σύνθετες αυτές εκτιμήσεις στα ελληνικά δικαιοδοτικά όργανα, παραβλέποντας το δικό της καθήκον ελέγχου. Επιπλέον, λαμβανομένων υπόψη των πληροφοριακών στοιχείων που υπέβαλε η ΔΕΗ κατά τη διοικητική διαδικασία, η Επιτροπή όφειλε να προβεί στη δική της ανάλυση του ζητήματος αν η μέθοδος προσδιορισμού του κόστους της ΔΕΗ, όπως εφαρμόστηκε από το διαιτητικό δικαστήριο, ήταν ενδεδειγμένη και αρκούντως εύλογη προκειμένου να διαπιστωθεί ότι το επίμαχο τιμολόγιο ήταν σύμφωνο με τις συνθήκες συνθήκες της αγοράς.

Δεδομένου ότι η Επιτροπή δεν ανταποκρίθηκε, με τη δεύτερη προσβαλλόμενη απόφαση, στις απαιτήσεις ελέγχου που υπέχει, το Γενικό Δικαστήριο διαπιστώνει ότι θα έπρεπε να αντιμετωπίζει σοβαρές δυσχέρειες ή να έχει αμφιβολίες λόγω των οποίων θα όφειλε να κινήσει επίσημη

⁵ Κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφοι 3 και 4, του κανονισμού περί λεπτομερών κανόνων για την εφαρμογή του άρθρου 108 ΣΛΕΕ.

διαδικασία έρευνας. Συνεπώς, το Γενικό Δικαστήριο δέχεται την προσφυγή στην υπόθεση T-740/17 και ακυρώνει τη δεύτερη προσβαλλόμενη απόφαση.

Ως εκ τούτου, δεδομένου ότι η δεύτερη προσβαλλόμενη απόφαση κηρύσσεται άκυρη, δεν μπορεί να καταργήσει και να αντικαταστήσει ούτε την πρώτη προσβαλλόμενη απόφαση ούτε το επίδικο έγγραφο. Επομένως, η προσφυγή ακυρώσεως κατά της πρώτης προσβαλλόμενης απόφασης διατηρεί το αντικείμενό της.

Λαμβανομένου υπόψη του σχεδόν πανομοιότυπου περιεχομένου της πρώτης και της δεύτερης προσβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο, για τους ίδιους λόγους, δέχεται την προσφυγή στην υπόθεση T-352/15 και ακυρώνει την πρώτη προσβαλλόμενη απόφαση. Στο μέτρο που ούτε η εν λόγω απόφαση μπορεί πλέον να καταργήσει και να αντικαταστήσει το επίδικο έγγραφο, η υπόθεση T-639/14 RENV διατηρεί επίσης το αντικείμενό της.

Αφού έκρινε παραδεκτή την προσφυγή στην ως άνω υπόθεση, το Γενικό Δικαστήριο διαπιστώνει ότι το επίδικο έγγραφο, το οποίο συνιστά την οριστική λήψη θέσης εκ μέρους των υπηρεσιών της Επιτροπής επί των καταγγελιών της προσφεύγουσας, καθώς με αυτό τέθηκαν οι καταγγελίες στο αρχείο, ενέχει παράβαση ουσιώδους τύπου, καθότι έπρεπε να είχε εκδοθεί από την Επιτροπή ως συλλογικό όργανο και όχι από προϊστάμενο μονάδας της ΓΔ Ανταγωνισμού, για τον λόγο δε αυτόν η ίδια η Επιτροπή προέβη στην κατάργηση και αντικατάσταση του εγγράφου. Το Γενικό Δικαστήριο επιβεβαιώνει, εξάλλου, ότι η Επιτροπή έπρεπε να αντιμετωπίζει σοβαρές δυσχέρειες ή να διατηρεί αμφιβολίες όσον αφορά την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης ή, τουλάχιστον, ότι δεν μπορούσε να άρει τις αμφιβολίες αυτές για τον λόγο ότι η διαιτητική απόφαση δεν μπορούσε να καταλογιστεί στο ελληνικό κράτος. Ειδικότερα, το Γενικό Δικαστήριο, υπενθυμίζοντας ότι, λόγω της φύσης και των εννόμων αποτελεσμάτων της, η διαιτητική απόφαση μπορεί να συγκριθεί με απόφαση τακτικού ελληνικού δικαστηρίου και, ως εκ τούτου, πρέπει να χαρακτηριστεί ως πράξη δημόσιας εξουσίας, υπογραμμίζει ότι η ΔΕΗ απέδειξε επαρκώς κατά νόμον τον καταλογισμό στο κράτος.

Επομένως, το Γενικό Δικαστήριο δέχεται την τρίτη προσφυγή και ακυρώνει και το επίδικο έγγραφο.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Κατά της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου και εντός δύο μηνών και δέκα ημερών από της κοινοποίησής της μπορεί να ασκηθεί αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου, περιοριζόμενη σε νομικά ζητήματα.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προσφυγή ακυρώσεως αποσκοπεί στην ακύρωση πράξεων των οργάνων της Ένωσης που αντιβαίνουν στο δίκαιο της Ένωσης. Υπό ορισμένες προϋποθέσεις, τα κράτη μέλη, τα όργανα της Ένωσης και οι ιδιώτες μπορούν να ασκήσουν προσφυγή ακυρώσεως ενώπιον του Δικαστηρίου ή του Γενικού Δικαστηρίου. Αν η προσφυγή είναι βάσιμη, η πράξη ακυρώνεται. Το καθού όργανο της Ένωσης οφείλει να καλύψει το ενδεχόμενο κενό δικαίου που δημιουργεί η ακύρωση της πράξεως.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Γενικό Δικαστήριο

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσιεύσεώς της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582